

ШЫН

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИҢ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЬ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕТЕРИНИҢ, АЖЫЛЧЫ ЧОННАР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТЬ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХООРАЙ СОВЕТТЕРИНИҢ ОРГАНЫ

1957
ФЕВРАЛЬ
20
СРЕДА
№ 38 (3750)
Өртөө 20 коп.

Совет Эвилелиниң болгаш БолгарияныҢ Улус Республикасының чазактар төлээлериниң аразында чугаалажышкынар (1 арын).
ССРЭ-ниң Дээди Советиниң Президиумунда (1 арын).
Россия Федерациязының туугуларының чөвүлел хуралы (1 арын).
КОЛХОЗТАРЫНЫҢ ОТЧЕТ-СОҢГУДА ХУРАДАРЫ: А. Алексеев.— ЭкономиканыҢ

кол адырычы кичөөнгейи улагтырар (2 арын).
БИСТИН КАНДИДАТТАРЫНЫҢ: Татына Бичигеевна Данышма (2 арын).
С. Номбуи-оол.— Овалыгының сынында (2 арын).
Кандидаттар-биле сонгукчуларның ужуражышкыны (3 арын).
Часык тартыга чөвүлел бетелдер (3 арын).
НОМЧУКЧУЛАРЫНЫ АЙТЫРЫЛАРЫН-

ГА ХАРЫНЛАР: Араб улустар америк империализмин кулу бөлбастар (3 арын).
Чоокку болгаш Ортаагы Чөөн чүкө тайбыны болгаш айыл чок чоруту деткир дугайында Совет чазактың саналарын деткири-биле КЭР-нүн чазактың медеттеги (4 арын).
КНО-нун Кол Ассамблеясының сессиясында (4 арын).
С. Шалчима.— Совет сулуту кижини-дикчи ролу (4 арын).

Колхозчу тудугларга—четчир болгаш эки шынарлыг тудуг ыяжы

1956 чылда Хакас автономнуг областы-биле социалисттик чарышка бирги чөвүлел дөңсөөлүшкөн, областың чамчык районнары болгаш колхозтар тудуг талазы-биле улуг ажылы кылган. Чикээ, Төжү районнуң колхозтары бүгү тудугларын планна даяа ажыратып, колхозчулар-биле СЭКП обкомуну болгаш облустук-комитет районнары аразында шилчир Кызыл тугун ол районга тывыскан. Чөөн-Хемчик районнуң «Искра» колхозу болгаш «Коммунизмче орун» колхозунуң тудуг бригаданы бүгү тудугларын планна даяа ажыратып, колхозчулар-биле СЭКП обкомуну болгаш облустук-комитет районнары аразында шилчир Кызыл тугун бо муракчыларга тывыскан.

Мичалза-даа оон-биле чергелештир 1956 чылда областың колхозтарында тудуг планы ниятталган-биле колхозчулар болгаш шилчирлер айттырлар хай арткан. Ам-даа кал муң колхозчу өрөгелер өлгөрдө чурттагышкан, ниятталган даяа хай малы оон продукттуулун бедирерге багыт салдырар чедир турар өртү, куу шынарлыг калжылар, а чамчык маллар калжа-биле шүүт хандырылган. Оон ынай бугурунган болгаш кулчура-амыдырал чугула тудугларын кылдыр, колхозчу суурларын аян кир чазайжыдары негетинин турар.

Моон ужурунда 1957 чылда областың колхозтарында тудуг талазы-биле улуг ажылар кылдыр турар ужурун. Ылангыя колхозчу өрөгелерин чоокку бир-ий чыдарыны иштинде бажынар-биле бүгүн хандылар айттырлар күсөдиринге бо чыл шилчирлер ужу-дугу-лыг. Бо сорулгаларын колхоз бугурун-ге чедириниң шилчирлериниң хамчыгыч мурунда тудуг материалдарын өй-шанда бедирер алганын кол хамчылар. Бистин областың колхозтарында амгы үеде кол тудуг материалы болуп турар тудуг ниякын кылдыр үеде бедирер таарымчалыг.

Ындыг түрүжү, бо чылды районнары-ның колхозтарында тудуг ниякын бедирерге денниң оожум болгаш организаци-он эвес чоруп турарын бедирер хөтөк. Февраль 1-ге чедир областың колхозтарында ниятталган тудуг ниякын чөвүлел бедирерге чүгө 46,2 хуу, а тудуг шадеринде сөөртүп алган 5,4 хуу-ла болган. Ылангыя Танды, Улуг-Хем, Сүт-Хал, Бил-Хем, Чаа-Хал, Тес-Хем районнарыда тудуг ниякын бедирерге кончуг организацион чок чоруп, ниякы чөвүлел бедирерге чүгө 46,2 хуу, а тудуг шадеринде сөөртүп алган 5,4 хуу-ла болган. Ылангыя Танды, Улуг-Хем, Сүт-Хал, Бил-Хем, Чаа-Хал, Тес-Хем районнарыда тудуг ниякын бедирерге кончуг организацион чок чоруп, ниякы чөвүлел бедирерге чүгө 46,2 хуу, а тудуг шадеринде сөөртүп алган 5,4 хуу-ла болган.

Хамчыгыч мурунда чөвүлел бедирерге, сөөртүп турар колхозчуларын күжү улагтырар, оларын күш-ажылын чөвүлел организацион, чөвүлел-хөтөк болгаш шилчир күш-биле хандылар чугула. Ам чөвүлел бедирерге нияк 46 хуу, а сөөртүп алган 5,4 хуу болуп турары болза, өртөн чылдар нияк чөвүлел бедирерге чүгө 46,2 хуу, а тудуг шадеринде сөөртүп алган 5,4 хуу-ла болган.

Областың колхозтарында

ЧӨӨН-ХЕМЧИК. «Октябрьның 30 чы-зы» колхозун Булу-Теректе төп сүт-бараан ферманың коллективни өртөн чыл-биле дендерге сүт саалдыны ийи-күтүп бедирерге азын бедирерге чүгө 7 литр сүтү саап ап турар. Фермада комсомол-аныктар кол ажалдан турар, мал чөвүлел эээн үедеде шилчир кулавыралы ында тургустунган. Саал-дыны бедирер дөң чарыш коллективни күш-ажылыча улам соруу кирген.

ӨВҮР. «Торгалыг» колхозтун төвү улам-на балбарып, чурталга, кулчура-амыдырал болгаш бугурун тудугларын үргүчү нежеде турар. Тудуг бригаданы өртөн чылдык планын күсөткен. Чедир кылган тудуглар-биле калы 55 чурталга балжыларын ажылатка кириген, аси, алу, электр станциялар, радио бедирер кылдыр. Бо чылды тудугларынга 1800 ажыг кубометр нияк бедирерген.

УЛУГ-ХЕМ. Сталин аттыг колхозтун баштаар чөвүлел бугурунган хөг-жүлдеге муракчы киришкен колхоз-чуларга ният чурум бугура күш-хүн-верге нежеде төлөвирлерин тывыскан. Дуржулгалыг малчын Шадырга 17 хураганнары, кадарган хоюнун чаш төдө менди өртөнчү дөң Оналга 6 хураган-нары болгаш 30 кг дүктү, хай сүт саап алган дөң Т. Уйну, Д. Уйну оларын бедирерге-ле 200 кг сүтү берген.

тудуг планын күсөткен эвес, харын чурттуу мич байлаан экиге кезип каап-кан, олчазга ажылапкан баар чоруту капаатарын көртүп турар. Шах ыныг ыны эвес практиканы бедирер хөтөк. Колхозтарын автомобиль болгаш аяг-транспортун бүгүн ажылап турган, чөвүлел чамчык кубометр-даа мич кагайи шилчир сөөртүп алганын организаци-он чугула. Колхозтарын мич сөөртүл-гөнтө МТС-терин талазында база дуу-лаар хүлээгелит.

Бо үеде колхозтар төптеринден кал-кан он километр ырак тайгалар-даа, чөвүлел экиге-даа хай колхозчулар ажылап турар. Оларын чамчыктары барык чөвүлел байдала чурттал, ажал-дан турар. Ычанган мич бедирерге-лерин амыдырал-чурталга-биле сатып салдыр колхозтарын баштаар чөвүлел болгаш партиа организациаларын хамчыгалыг сорулгалы. Ындыг түрү-жө Кызыл районнуң «Тиледе» колхоз-унуң удурутчулары чөвүлел бедирерге-лерин чөвүлел бедирерге чурттал дугайында сатып салынар. Оон түн-нелде колхозчуларын күш-ажылы ор-ганизацион эвес болап, харын чамчыктарын колхоз суурунче чамчыла бергенер. Ынчак бедирер кол тураларга чурттал чөвүлел тудуг, чөвүлел продукт айма-биле хандылар, чөвүлел чугула бөдөр-нарын чедирер болгаш медицина дуула-мчык көртүп хөмчөткөдөр амыр хөтөк.

Партия организациаларын полит-массалыг ажылыгың бир чугула учас-тог чөвүлел тудуг нияк бедирер турар колхозчуларын турлаа болуп. Бил-Хем районнуң «Кызыл тараачын» колхозунуң отчет-сонгудалыг хуралында тайга-дын бедирер турар колхозчулар орту-зунда калдыг-даа политикажидилгелит ажал чорутуу, бөдөр оларын чамчык солунуларын чедирер бербиин турарын колхозчуларын шүүтүлгөдөн ынышан фактылар-биле өлгөткөн болбас. Ылангыя кезин, чонуп, сөөртүп база дилип турар колхозчулар илеткелдерин, бедирер-нарын, солун нөмчүлгөдөн дөңсөөлү чоруду, кино-чурттуу көртүрер болгаш өс-кө-дө кулчура-массалыг ажыларын организацион партиа организациаларын хүлээгелит.

Областың колхозтарында бо чылды көртүргөн тудугларын планын Октябрь-ның социалисттик Улуг революцияның 40 чыл оюнун байыралынын бетинде алдырар-биле күсөдир колхозчу тудуг-жыларын чөвүлел санын, эки шы-нарлыг тудуг ниякын чөвүлел бедирерге-лерин кол хамчылар. Ычанган тудуг шадеринге хай ниякы бедирер-лерин дөң социалисттик чарышты колхозтар, бригадалар болгаш тудуг бөдөр-терин аразында калжылар чугула. Оон-биле калы даш, саман дөң ынышан тус чөвүлел чик өртөгит тудуг мате-риалын ажылаарын үтүп болбас.

Бо үеде кол күштү тудуг материалын бедирерге улазылар чүгүлү. Ындыг болза-даа тудуг чорутулганын сөвсөдү, теминин оожумдыр чоруту канчар-даа бөдөрүлө.

СЭКП ТК болгаш ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелин көдөңгө ажал-кычылери-ге болупун Кыгырында чуртталга, кулчура-амыдырал болгаш бугурун тудугларын тудушкуну партиа, совет, көдө ажал-агыл организацион онза сатып салышкынында болгаш кичөөнгейи турар ужуруг деп айттыр турар. Партианың болгаш чазактың Кыг-гырын боттуг ажал-хөтөк-биле харым-лаар ужуруг болбас.

Совет Эвилелиниң болгаш БолгарияныҢ Улус Республикасының чазактар төлээлериниң аразында чугаалажышкынар

Найыралын чалалгазы-биле Совет Эвилелин-де келген БолгарияныҢ Улус Республикасының чазак төлээлери-биле ССРЭ-ниң чазак төлээлериниң чугаалажышкы-нынары февраль 16-да Москва, Кремльте өлгөткөн.

Совет талазы чугаалажышкынары ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы Н. А. Булганин, ССРЭ-ниң Дээди Советиниң Президиуму кижитүр болгаш СЭКП Төп Комитетиниң Бирги Секретары Н. С. Хрущев, ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазының Бирги Оралакчылары А. И. Микоян болгаш М. З. Сабуров, ССРЭ-ниң Даштыкы Хөтөктер Министри А. А. Громыко, ССРЭ-ниң Болгарияда Онда болгаш Бүгүн өргөлтү Эччини Ю. К. Приходов киржи турарлар.

Болгар талазы чугаалажышкынары БолгарияныҢ Улус Республикасының Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы Антон Югов, БолгарияныҢ Коммунисттик партиясының Төп Комитетиниң Бирги Секретары Тодор Живков, Министрлер Чөвүлелиниң Даргазының Бирги Оралакчысы Георгий Чанков, Министрлер Чөвүлелиниң Даргазының Бирги Оралакчысы болгаш БолгарияныҢ Чөвүлел улуусу Эвиле-линиң Секретары Георгий Трайков, Министрлер Чөвүлелиниң Даргазының Оралак-чызы болгаш Салыг Министри Райко Дамьянов, Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы-ның Оралакчызы болгаш Чырымышкың база кулчура Министри Велько Червенков, БолгарияныҢ Коммунисттик партиясының Төп Комитетиниң Секретары Енчо Стайков, Даштыкы Хөтөктер Министри Карло Луканов, БолгарияныҢ Улус Рес-публикасының ССРЭ-де Онда болгаш Бүгүн өргөлтү Эччини Любен Герасимов кир-жи турарлар. Кайы-кайызында найыралыг байыр чедирешкенин сонда ийи чурттарың чазактар төлээлери ийи талазының сонугурап турары айттырлар. Ынчак-биле болгаш бүгү тала-биле чугаалажышкы көөрүнчө кирген. Совет Эви-ли биле БолгарияныҢ Улус Республикасының аразында ажал-агыл хандылаар-ны улам ынай чөвүлел айттырларын талазы-биле саял-оол солгучу-куну канчаар-даа ажал найыралын болгаш чөвүлел хандылаар байдалга бол-ган.

Оон аңгыда чазактар төлээлериниң кижитүнери амгы үениң делетей байдалы-ның көдөңгө-биле холбашкан айттырлар талазы-биле саял-оолдарын сол-гучушкан.

Чугаалашкан бүгү-ле айттырларын талазы-биле чугаалажышкынарының үенинде долу чамгыс ап-сеткилде болгаш кайы-кайызын билчир чорук алетерин-ген.

Чугаалажышкынары үргүчүлөп турар.

ССРЭ-ниң Дээди Советиниң Президиумунда

Чигир сөөкүлгөдөн, хөвөниң болгаш мал ажылының продукттарының бугу-ругунуң көдөңгө талазы-биле чедип ал-ган чедирешкени дөңсө база көдө ажал-агыл продукттарын бедирериниң куруу планын 1956 чылда чедиреш-кени күсөткен дөң Киргиз ССР-ниң колхозчуларын, МТС-тер болгаш совхоз-тар ажыдакчыларын, көдө ажал-агыл-агыл тусуларын бедирериниң, партиа, совет, профсоюз болгаш комсомол ажал-агылдарын тудуг бөдөр ССРЭ-ниң Дээди Советиниң Президиуму орденнер-биле болгаш медальдар-биле шанаан.

Шүтүгү 2986 кижини шанаан, оон иштинде Ленин орден-биле — 125, Күш-ажылың Кызыл Тугу орден-биле — 302, «Хүндүктелген демдө» орден-биле — 883, «Күш-ажылың эрес-мадыр чорук дөң» болгаш «Күш-ажылың шыгалгал дөң» деп медальдар-биле — 1476 кижини шанаан.

Чигир сөөкүлгөдөн, хөвөниң болгаш мал ажылының продукттарының бугурун-ге көдөңгө хөтөк оңа шыгалгалыг чедирешкени, көдөңгө сывын, чигир сөөкүлгөдөн кылдыр талазы-биле ор-төн болгаш муракчы дуржулганын чедирешкенин калжа-биле ажылаарын дөңсө база ол кулчурааларын бедирерге чуртталга дүжүткөдөн алганы дөңсө республиканың 45 колхозчуларын, МТС-тер болгаш совхозтар ажыдакчыларын, партиа болгаш совет ажыдакчыларын Социалисттик Күш-ажылың Мадыры деп аттарын тывыскылаан.

Социалисттик Күш-ажылың Мадыры-лар Фрунзе областың Каганович району-нун Калинин аттыг колхозунуң эвеночузу

эп С. Кайназарова болгаш Ош областың Кайыгуу районуң «Кызыл Шарк» кол-хозунун даргазы Х. Ташкиров олар «Ка-дыр болгаш Маска» деп ийги аалын ме-далдар-биле шанаатталган.

Бөдө ажал-агыл хөдүлгөдөдө чедип алган чедирешкени дөңсө база 1956 чылда көдө ажал-агыл продукттарын бедирериниң болгаш сатып алганын планын чедирешкени күсөткен дөң Молда ССР-ниң колхозчуларын, МТС-тер болгаш совхозтар ажыдакчыларын, көдө ажал-агыл-агыл тусуларын бедирериниң, партиа, совет, профсоюз болгаш комсомол ажыдакчыларын улуг бөдөр ССРЭ-ниң Дээди Советиниң Президиуму орденнер-биле болгаш медальдар-биле шанаан.

Шүтүгү 2912 кижини шанааткан, оларын иштинде Ленин орден-биле — 163, Күш-ажылың Кызыл Тугу орден-биле — 430, «Хүндүктелген демдө» орден-биле — 853, «Күш-ажылың эрес-мадыр чорук дөң» болгаш «Күш-ажылың шыгалгал дөң» деп медальдар-биле 1466 кижини шанаат-кан.

Көдө ажал-агыл бүгү-ле адыларын көдөр хөтөк чедип алган шыгалгалыг чедирешкени, көдө ажал-агыл бү-дүргөдөдө өртөмүн болгаш муракчы дуржулганын чедирешкенин калжа-биле ажылаарын, көдө ажал-агыл кул-чурааларын бедирерге чуртталга дөңсө болгаш ниякын мал ажылының продук-тууун бедирерге дөңсө республиканың 15 колхозчуларын, совхозтар ажыдакчы-ларын болгаш партиа ажыдакчыла-рында Социалисттик Күш-ажылың Ма-дырлар деп аттарын тывыскылаан.

Россия Федерациязының туугуларының чөвүлел хуралы

РСФСР-ниң Хоорай болгаш көдө тудуг-министрствонун ажыдакчыларын азияныҢ чөвүлел хуралы үш хонуга үргүчүлөп, февраль 15-те Москвада дооздуган.

Чөвүлел хуралын киржиликтери чур-талга, кулчура-амыдырал болгаш көдө тудугун талазы-биле ажылың дуржу-галын үлөшкөдөр, тресттериниң, өр-гөдөдөр болгаш министрстволарын аппараттарын ажал-чорутулганын четкестерин алетергенер, 1957 чылда оларын мурунда салдырар сорулгалар-ны чугаалажы көргөдөр.

РСФСР-ниң Хоорай болгаш көдө тудуг-министри Е. А. Веселовскийн илеткел-чи талазы-биле санал беринишкенин 42 киж чөвүлел чугаалаан.

Хунуң бирги чартында дөң секция-лар — чуртталга болгаш көдө тудугун, индустриализацияны болгаш экономика-ны секциялар ажыдаан.

Көдө Эвилелдер бажының Колонна-ларын ажалга чөвүлел хуралын сөөгү хуралында эштер Н. С. Хрущев, Д. Т. Ше-пилов, А. Б. Аристов, РСФСР-ниң Министр-

лер Чөвүлелиниң Даргазы М. А. Яснов, РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазының оралакчысы К. М. Соколов, ССРЭ-ниң Хоорай болгаш көдө тудуг министр-и Бозюла, а ол ыныш СЭКП ТК-ны болгаш чамчык министрстволарын хамчыгалыг ажыдакчылары киржишкенер.

СЭКП ТК-нын Бирги секретары Н. С. Хрущев хуралын төңгүлдө чөвүлел чугаалаан, ону олурганнар чымы-биле улаан-нар.

Чөвүлел хуралын киржиликтери Улуг Октябрьниң 40 чыл оюнга алдар кылдыр тудуг-жыларын социалисттик чарыжыны өлгөдөдөр болуп «Инустрой», «Ом-строй» болгаш «Краснодарстрой» тресттериниң коллективтериниң өтөмөч чоруп чамгыс ап-сеткилде чүдүлү деп көргөн болгаш тудуг база специализа-ция тресттериниң, министрстволарын теле-вилел организациаларын болгаш бугу-руг-терлериниң бүгү ажылыңына, ния-жер-техниктиң ажыдакчыларынга болгаш албан-жаакчыларынга 1957 чылдын бугурунган планын хууза бетинде күсө-дөр деп Кыгытыны хүлээп алган.

«Кулчура болгаш амыдырал» деп сеткүүлдүн бирги дугаары

Даштыкы-биле кулчуруг харыла-нын Бүгү-өвүлел ниятталганын үндүрү өлгөдөн «Кулчура болгаш амыдырал» деп чазак сеткүүлдүн бирги дугаары на-рыткан. Мурун чүдүлгө бажы турары болжа, сеткүүлдүн сорулгалы даштыкы нөмчүлчүлүгү Совет Эвилелиниң амыд-ы-нын, оон өртөмүн болгаш кулчура-нын таныштырар, совет уласту эсе чурттар-нын улустары-биле чоңушталтырары-га дуузалар.

Чазак сеткүүл ай санында орус, англи, француз, испан болгаш немец кылдарга үтүнчү турар.

ЧЕР-ЧЕР СОНГУДАЛАРЫНЫҢ 3-ХВНУ

Туранның райдетпур комбинатының чазакчызы Н. А. Котельников чер-чер Советтериниң сонгудаларына уткуштур бугурунган онаалгазын 110 хуу күсөдир деп хүлээгелит алган, ам ол сөзү бажымы-биле ээлеп турар. Эп Ко-мельников бугурунган онаалгазын чүгө долур күсөдир турар эвес, харын 240 хуу чедир ийи каттап ажыг күсөдир турар.

Чурунта: чазакчы Н. А. Котельниковтун ажылап турары. Фото С. Феоктистову.

Малчыннарының бедик нөдүрлүүшкүнү

ЧАА-ХӨЛ. (Телефон-биле). Чаа-Хөл районуң «Тиледе» көдө ажал-агыл артелинде партиа аге организацион секретары эп Ховалыг Суктериниң редак-цияга медээлгени болза, чер-чер Советте-риниң сонгудаларына алдар болдурган социалисттик чарыштын хүлээлгелерин «Тиледе» колхозтун малчыннары чедирешкени күсөдөр, Октябрьниң соци-алисттик Улуг революцияны төдө-лүг 40 чыл оюнга чедирешкенин ужу-рамы дугайында чазак-чаа бедик хүлээл-гелерин ап турарлар.

Чаа-Хөл районуң девискөдөдө бо чылды кыштын байдалы даяа дошун, сонгучу гравуу 20-дөн куулазытай турар. Ичкүлү-даа малчыннарын кымылал кыш-ажылынын түнелде колхозтун ниятталганын малдары кыштан хүр чыл ажып турар.

Хөтө ажал, хураганнары болгаш мол-дурга, бажыларын база саар инек-терин тургузу азыралга тургускан. Мал чөвүлелниң кышталга болгаш ферма-ларга сөөртүлгөдөн үлөткөдөр төлө-лө колхоз баштаар чөвүлел 15 шанаат-талганы, бир чөвүлел мал ажы-лында быгылаан. Бугурунган сынына-ла тудур хайлар безин өртөмчү чугула мал чөвүлел-биле чөвүлел өй-шанда хая-дыртынып турар.

Ам колхозтун бүгү чөвүлел малдары

массалыг оолдоп өлгөдөн. Баштай төрө-өн 11 инектерин, 60 баш хой өшкүлү чаш төдү, төрө-өн 6 хазынарын 39 оол-дары менди камгалап алдырган. Колхоз-тун дуржулгалыг хойчулары Сырбыкай, Дага, Сержиң олар мурунда турган кышталганын олар кымылап кел-генин барымдалааш олар солугуру-биле чазак кышталга көшкөдөр.

Партия аге организацион колхозчу малчыннар ортузунга агитация ажылы күнүлдеринде бол кичөөнгейи салып турар. Шымыр билгилит 15 агитатор-ларын фермалар айы-биле тус-тус бы-гылаар, олар малчыннарын өг-өргөзгөн кезип, чер-чер Советтеринге сонгудалар хүнү — март 3-ке күш-ажылы бедик көртүгөдөдөр ужуражырыңе колхозчу малчыннарын мобилизастап турарлар.

СЭКП ТК-нын болгаш ССР Эвилелиниң Министрлер Чөвүлелиниң көдө ажал-агыл-агыл бүгү ажал-кычылери Кыг-гырын фермалар айы-биле малчынна-рын тус-тус хуралдары танышкан, Улуг Октябрьниң төдүлүг 40 чыл оюнга алдар болдурган социалисттик чарыштын бедик хүлээлгелерин алганнар. Бо чыл-ын малды кыштан менди чыл ажырамы болгаш малды чаш төдү менди камгалап алдырар, оон-биле чөвүлел маддан атыр продукцияны бедирер колхозчу-лар хүлээлгелер.

Сонгудаларга уткуштур

Чер-чер Советтеринге сонгудалар чө-дөр дугайында РСФСР-ниң Дээди Со-ветиниң Чарымын солунга парлаан сонда дораан-на СЭКП Чаа-Хөл району 22 агитаторларын тургускан болгаш коммунисттерин база партиа кижитүр эвес активист ортузундан 350 агитатор-ларын бадылаан. Олар СЭКП декабрь Пле-умунун материалдарын, көдө ажал-агыл-агыл ажал-кычылери СЭКП Төп Комитетиниң болгаш ССРЭ-ниң Министр-лер Чөвүлелиниң Кыгырын таныштыр-ган.

Ам агитаторлар ССРЭ-ниң Дээди Со-ветиниң аалдыг сессиясының материал-дарын районнуң ажылы чоннарына та-ныштырып өлгөдөн. Сессияның материал-

дарынын талазы-биле «Тиледе», «Ок-тябрь 30 чылы», Молотов аттыг колхоз-тарга, МТС-ке агитаторларын суртал-галыг чөвүлел хуралдарын өрттирген.

Партия чарыжынының систем-а-зын сессияның материалдарын өөр-ө-ри-биле 6—8 кичөөдөдөр чорудар деп СЭКП районуң шилчир түдүргөн.

Районуң лекторлары, илеткелчилери, пропагандистери болгаш агитаторлары ССРЭ-ниң Дээди Советиниң аалдыг сес-сиясының материалдарын пропагандала-ры-биле чөвүлел ап депутаттын кан-чалыгында дешиптиргенериниң биогра-фияны, бугурунган ажал чорутулганын сонгукчуларга таныштырып турарлар.

Чөөн-Хемчик района

СЭКП Чөөн-Хемчик районуң районуң партиа организациаларын агитатор-ларын сурталгалыг хуралын өрттирген. Анда 180 ажыг агитаторлар кириш-кен. Районда агитация-массалыг ажал-дын байдалы болгаш агитаторларын моон сонгаар сорулгаларын дугайында партиа райкомунун пропаганда болгаш агитация кыштын өртөмчү чугула ам К. Казымда илеткел кылган.

Сталин аттыг, «Октябрь 30 чылы» колхозтарда, АТК-да болгаш районуң улус судунда партиа организациаларын

КОЛХОЗТАРНЫҢ ОТЧЕТ-СОҢГУЛДА ХУРАЛДАРЫ

Экономиканың кол адырынче кичеэнгейни улгаттырар

Сүт-Хөл районунун «Сталинчы орук» колхозунун отчет-соңгулдуу хуралында чык отчдын диндап, чүгээлешкен.

1956 чылда колхоз мыймыгы боза малдын, койнун, хаванын баш санын өстүрүүнүн планын азыр күтүстө. Мал азымынча продукттуу 1955 чылда тургандан алаан бөлгөн. 1955 чылда саар инек бүрүздөн 420 кг сүт алган болза 1956 чылда 720 кг болган. Ол ышкын бир койдан дүк кыргызды 1,4 кг тургандан 1,7 кг болган. Колхоз күрүгө дүжар ээтин, сүтүн болган дүктүн планарын хууса бетинде азыр күтүстө. Мал азымынча мурнакчылар саны көпүзгөн. Саанчылар Копеек, Хорлуу, Башынына, Чодал-Бара олар боттарында быжылаан инектерин бирээнден-не 800—900 кг сүтү саап алганар. Хой-жулар Самия, Самдан олар хой бүрүздөн 2 килограмм азыр дүктү кыргыз алганар.

Колхозчу таражылар МТС-тин механикаторлары-биле кады демит күш-ажыла өрткөн чылын агар-бойдустун таарымчалыг эвес байдалы туура-даа багыт эвес дүжүтү алган. Тараа култураларынын гестер бүрүздүн ортук дүжүлү 10 центнер болган. Колхоз күрүгө тараа дүжарынын планын азыр күтүстө.

Колхозтун акша орулазы 1955 чылда 480 муң рубль тургандан 1956 чылда 767 муң чете. Колхоз бо чылын орулазы миллион чедир көпүдөй орулазы салган.

Бар чепкишкнн-биле чергелештир азыл-агыда узуг чепкестери хуралта демелген. Колхозтун экономикаынын кол алыры — мал азымынча дүжүлдүн баштаар чер кошкык дүжүлү турарын колхозчулар шүтүмүзгөн. Мал азымынча зоветеринарыг кемчелер багыт чоруп турар. Малдын азырда болган эске-да чылдаанардан өлүп харазы узуг. Ажыл-агый чылымн дүжүзүлү 600 азыр баш узуг, биче маллар харазы. Ону чык-биле алырга, колхозка 60 муң азыр рубль түнүг көтөрүл болур. Мал өстүрүүнүн нити планы күтүстө-даа, саар инектер өстүрүүнүн планы күтүстө-мөн.

Сүт-Хөл МТС мал азымынча кичеэнгейни кошкык салып турар. Мал чепкери

бетектеринче болган мал азымынча механикаторларын чорудар талазы-биле колхозка практиктиг дүж чепкери турар. Колхозтун болган МТС-тин тускай өрткөннелери малчынар ортузунга ховар барып, ажылдын шаг-үзүнүн хой кезин кабинетке өрттирип туралар. Чыгы болган күш азымынча артык баштаар черин кичеэнгейинден барык-ла дашкаар туруп турар деп эш Биче-оол хомудуп чүгээлешкен. Төрүт дага бүрүздөн чүгө 44 чүгүр алган.

Колхозтун бүтү акша орулазын 74 хуузу берип турар мал азымынча кичеэнгейни кошкыкынан канча-даа таарымчалыг деп хуралта онзалан демелген. Мал чепкери бетектер планын колхоз ыракта чедир күтүстө, малдын эки шымырлыг кызылалары тутула. Малдын продукттуу бектерде оон ускаан экижидери чүгүл. Мындг турбүж 1956 чылда нарын дүктүг кошкарлар-биле хойларын тарып боозадырынчы планы күтүстө-мөн.

Колхозтун тулуг азымынча узуг чепкестери хуралта база демелген. Чурта-ла башкыларын, култура-амыдыралын, бүдүрүгө тулугларынын темпили кончуг оожу болган шымыр куу. Тулуг материялын чепкери-биле бетектерин турар. Эрткен чылын саан, туулу бүдүрүүнүн планы ыракта чедир күтүстө-мөн. Кызылтан тулуглар манга чогун азыл азымынча кичеэнгейни күтүстө. Тулуг бригадир эш Урту-Назын азымын эки органикаторлар.

Районун херетлекчилер кооперация Сүт-Хөл районун колхозтарында тулуг азымынча өрткөк чүгүл материялдар-биле хангырап турар деп хуралтын киржикчилери хомудуп чүгээлешкен. Кызыл шил, шифер, цемент дөн ышкыш материялдар кончуг өвөш көш турар. Автопринтер тымыбайн турар.

Колхозтун отчет-соңгулдуу хуралы 1957 чылда орулагаларын чепкишкнн күтүстөдирин шийтиргө тодаргай айткан, ылангыч экономиканын кол алыры болур мал азымынча кичеэнгейни күтүстөдирин колхоз баштаар чериндег негөө.

Н. АЛЕНСЕВ.

Башкыларның политөөредилгеи

Бай-Тайга районун «Тилеке» колхозунда чеди чыл шлоазынын башкыларын агар-политика бөлүмү эки азылган турар. Мында 20 азыр анык башкылар негөө санында доктаамал өөрөнүп туралар.

«База катан пролетариат диктатуразын дугайына», «СЭП ТК-нын чыгы Пленумунун түнөөлөрү», «Совет-диктат калы кылган Декларация», «СЭП ТК-нын болган СССР-нин Министрлер Чувствеленин көзө азыл-агый азыл-агый чыгыларны Кыргызы» деп темаларыг беседаларын пропаганда Н. Эртинге сөөлү үнөш иштине чоруткан. Пропаганда бөлүмү беседаларын областын, районун база колхозтун

амыдыралында боттүг холбаштырып турар.

Дынакчыларын хой кезин лекцияларын кичеэнгейлиг диндап, боттары материялдарын нөмчү, пропаганда диндап дугайына дугайына туралар. Мындг диндакчыларын санынча башкылар С. Мөңгүн-оолдун, Е. Кузнецовун, Х. Рахманы, Б. Бичелдейни, С. Хектин болган эске-биле даа аттары мажаркыр.

Бөлүмүнч диндакчыларын узуг кезин агитаторлар. Олар хостуг шактарда болган дыштанар хунерде конгучулар ортузунга тайлыр-массалыг азымын чорудуп, партия органикаторларын полит-массалыг азымынча боттүг дугайына жип туралар.

М. КЫЗЫЛ-ООЛ.

ОВААЛЫГНЫҢ СЫНЫНДА

I.

Аялгытын Оваалыг сынынч эдөөн узун-узун дымтар, чоруту шийтеп ил-гүлгөн шийдер болган шөптер ногап-ала кылдыр баастаан. А чогун бекке башкы-да чыгыс-аай чөтүр-ногаан дүжарлар шөптер тошту кончуг олурулар.

Бойдустун ол кайгачы чурумуна ылаваан турат, боду чыгыныман, а канда-ла бир уран-шевер холдар силпип кылдыр каан чүбег дег көстүп келер.

Ол сыман хан бадм келген кемчигештин унун дургаар кандыг унштер каластаан дээр: кымылкат, инекара, лепкат дөн ышкыш кат-чипкестер анында аны-бүрү унштер чаралашкан.

Эрткен чылдарда шаг орайтап, күзүгүп келгенде каттап, тооруктап чир дөш иштетип келген хайбарканын турган ышкыштар «чалчаан» дээш, кат чыгы кичилерин санын-санын хай-ныктырып келер ырлары, арай сөөлүдир динчилерин дүтүлгөринин атырга чалынгандыг дээш, кымын сөөлүн өрткө чымырына чыпн куулап хөп алганы тооруун динден көргөннелерин кыргыш, кургактыг үнери, мын-хаа эртыг дүңгөн динчалыг көзө алтаан бөрүнүн улаан үн Оваалыг сынынч болган Даштыг-Кыт ээниинч ыржымын үрөп чорган.

Оваалыг эртыгынын база Даштыг-Кыт ээниинч амыдыралы өрткөн чылым ногайран бөр ола эсерелген. Шырыш үнүштүг, чыпн чара калкан хооргаларды, дымкар кара сүтүг, ол-бо талаалыг кешкилден болан эки колхоздарын ээниинч өрү башкыга чедир автомашинанын каалама оруу шөйлү берген. Ону аштап кымырынга чөбө күш үмкөн дээр... Аштыгын машина оруу Биче-Аялгыт-ке азыр мейналыкта барып доктаган. Мында 30 кичи чурттар барык, чуртталганын беш башкыларын болган машина, трактор тургузар гаражы түдүн тургускан.

Ол — Барыин-Хемчик районун «Комсомол 30 чылы» колхозунун Оваалыг дүтүг материялы бетектеп турар бригаданын турала-дыр.

Мында чүгө машина оруу, гараж бо-

рушкыш, тулуг материялын кажандан сөөртүп, кандыг-ландыг транспорт-биле бисти хандырып билип алган, келип болган кичи мей. Ол алыртыларын дүжүлүп адым — дөш, ак дөш тавак-та өрттиг быдазын азыр берди.

II.

Дүштөк чөм. Тайгада мый бетеккычлеринин тулаанга колхозтун автомашинаны чедип келген. Чолачы Хомуш-биле калы келген тулуг бригаданын учетчиги дүштөк чөм үзүндө дымштын олураган колхозчуларын дүштөккө чедип.

Хаван ферманынч одаар мыйж доостур чөдө берген. Мындап алыман, орук аай бригадир өлчөйни азыр дөш машина чедип келген. Ийи кичи машинага кургак чүдүктөрдүн чүдүгө каалычарам — деп учетчиг чүгээлешкен.

— Ажыл бо хире илг түлү турла, даргавымы чүгө хергеп турары ол ыргы — деп тулугчулар сонугураан. Чолачы оон-биле калы келген херектин ужурун билер кичилерин мурал каалты: — Кежээкини беш шакта колхоз конторазинга партиянын бүгү кешигүнеринин хуралы болур чүбө дөн ышкыш болду.

— Тулуг материялын сөөртүг дугайында ам-на шийтир үндүр дөш-дир аз — дөш, кичи ортуз эрте берген ашак бичи динден саанга көшөп орай берди.

— Бригадир чарны диндап алган кичи боор-ийин ол. Дарга кылдыр азылдарын бөгүн биске хуваап бергеш, шапактап алган, колхоз төвүнчө хангыш — деп, Көк диндамы каалты.

Тулуг материялын мынчага чедир сөөртүп турарынын чыдагынын чүбө чүбө, колхоз баштаар чери бо дугайында чоп муралын санын салыстаанга, транспорт чөк бө дөргө, үш автомашина бар-дыр, бо даштын машинанын куузуна-даа ал каалаш тургузупса, бичи-даа болза дөтүлүлө турар болгай дийлип, мый бетеккычлери учетчиг Арачканын деведиле-де бердилер.

— Силеринч негеп турарыңар шын. Дүтүн моон бадырма бригадир-биле дүгү-

Чая-Хөл районун колхозтарында сүт саалдынын талазы-биле саанчылар аразында социалист чарыштын бирги черин эрткен 1956 чылда Сталин аттыг колхозтун саанчыны Данзынмаа алган. Оон бодунга быжыгылтанган бөлүк 10 инектеринин инек бүрүздөн ортумаа-биле 1040 литр сүтү саап алган. Ол көргүзүг бир инектен сүт саап азымынча талазы-биле колхозтун ортумаа денгелинде 478 литр, районундан 515 литр хой болган.

— Түнөөлөр чүгө мыйгадыг болуп турару? Олар-белгилери-даа, ичин турар сүт-даа дөш, чангыс аай ускаан чүгү инектеринин берип турар сүдү Чая-Хөлде чүгө мыйгадыг болуп турары — деп «Шынын» корреспондентинин айттарында эш Данзынмаанын харылааны болза:

— Мал күштүг, семис болган тулуд-на оон продукттуу улам бедик турар дээрин кымга-даа бидирип. Мынчага-даа малдын ажаалгазын, оон чир чечин, эдөк кажаан чогур негедеге чедир таарыштыр тургузары эрежөк чүгүл. Мал чөм чөмөйин-даа хой болза ону төтөгөлөр, план чок чарыгдар болза чедип алза чогур көргүзүлгө хандырып шыдаас. Бистиң дымка хой малчынарымыс кажан мал күштүг, семис үдө мал чөмн төтөгөлөр туралар, инектерин күжү арып турла чөм чоруту өвөшкө кел чыдар, мал улам доройтап, мырпай арып бакыман келгенде мал чөмн үзүп туралар. Мындг таварымгалары инектен хой сүт саап азыр дугайын боода-даа херөк чөк. Ону бодуруас талаада кол чүбө болза мал азымынча тускай өрткөннелеринин киржиге-биле бар мал чөмнн нити кулавырын санап турган тургускан рационну шынгыш барымдалары, чепкери планынч чарыгдары болур. Бодурун азымынча ол чуруму шынгыш тулугта болдуруп турар мен.

Моон мурунда чылдары инектерин ажаалгазын саанчылар барык-ла хырым-лавайн турган чорутар ам бисте уутка-тыгган. Мурунда фермаларга инек ка-

Бистин Шагай-Арыг № 2 ортук школада төрөөн дыл башкымы Аныс Ашак-оленна Онуун район Советинин депутатынча кандидат кылдыр депшиткен. Аныс Ашак-оленна 1930 чылда Кызыл районун Эркек сумузунга адым өг-бүлөдө төрүтүлгөн.

1949 чылда Кызылдын тыа ортукм

Областын национал театрынын артистеринге барыны талазы районнара оон көргүзүп чорутуу чангыш апарган. Мынчага-даа олар Биг-Хем районта келбейн

жөөлөп турарын деп химиреп-ле эгеледи. — Ол-ла болгай, ойнава диведим бе — деп, Көк база ашакты кыжырып калгы. — Шываганчаа маанай херек, шымырага ша херек. Ша-ша! — деп, Арачкыдаа кешөөлө-ле үндү. — Халак-халак! Черле кончуг иштетип кирип олурап айт болду. Фермени чара шалап алган баарлы — деп ашактын хомудан атыны дымалды. Долгантан болду. — Ол-ла болгай, ойнава диведим чоп, ферзе чокка ойнаан херөк чүгү боор — дийип калдылар.

— Эки шымырачыга ферзе херек чок, экир ыт ээни чокта ач тулар чор. Фермени моон оюну үзүлү дөш халаска каал бердим-ийин, оолдар — деп, ашак арга-чааларга баштактап калгы.

Демги оолдар ашакты көзөгөй берген ол ийкеп, «тевени көш», «терге-биле шала», «кымын ооду ит» дийип, болчуп эгелдилер.

Деминг күш тилетирбес. Мынчага-даа бо улаада мыйдыг эвес боду. Эгелдине багай ойнаканы-биле ашак болган оон бо-лушканын уттурулган.

IV. Чолачы машинагына мыйшты чүдүгү, колхоз төвүнчө халкан.

Ажылдын чыа хуваалдыг эгелген. — Кезикчилер чеди кичи болгай. 6 метрин кезерин сөксалдыр, 5 кичи 4 метр чүдүктүг кезер, артык ийизин шет кезер деп учетчиг чүгээлешкен.

— Багай мыйш черле кеспенер, оолдарын. Эрткен чылым «Ленин орук» колхоз ишти хос, ыргак-дыгы хой мыйш бетектеп алган, когаралаа дүжүп, тулуг плавны күтүстөйин барганын калы хулаа диндаан болгай бис — деп, демги ашак оолдарын чыгып калды.

Мый кезикчилери «Седин-Дамбанын чугаазы шын» динкеш, азылдан чорутулар. Узат новар Омылукпай, дуулакыч-ыс Салбак олар узусту чөм ишкен аягтаван чүп, кешөөк чөмн бетеккычлери хер эргини эгелей бердилер.

Бешкээкини 6 шакта ээниге аны-бүрү азылдан кылып турган колхозчулар азымын дооскан, туралган чыгып келдилер. Ол келгеш, «Родина» деп радиоприемникти ойнакташ туруштарлар.

Солун тема

Чоокта чаа СЭП-нин Улуг-Хем райкомунга көдө ажыл-агыйнын тускай өрткөннелерин, колхозтар даргазынын болган бухгалтерлеринин экономикаст семинары болуп өрткөн.

Бар дугаарында «Күш-ажылдын хосту» колхозтун даргазы эш Гловот лекция номчап, колхозчуларга ай санында аванс тыпсымын, ону бодунч колхозунга канчаар практикалаанын чүгээлешкен. Колхоз 1957 чылдын чангыс январьда бөзүн 30 муң чыгам рубльдин хөрөнгелин авансыга үндүргөн. Күш-ажылдын негедө төлөвиринин системасын болган ону боттандырып турарынын дугайын эш Гловот база чүгээлешкен. Хой-хой колхозчулар негедө төлөвирге айтты, дүктү, сүтү болган тараны, а чамды колхозчулар чыл түнөлүгө дийрп малды-даа ай турар.

Оон түнөлүгө колхозчуларын күш-ажылды идепкей бедөн. Оларын 90—95 хуузу хун-бүрү азылга үнүп турар. Колхозчуларга ай санында аванс тыпсымын колхозта бар турар бүгү арталарын, иштиги кулавырларын канчаар азылган турарын ол тодаргай чүгээлешкен.

Лекциянын соонда Жданов аттыг колхозтун даргазы Мөмбей-оол, Сталин аттыг колхозтун даргазы Сагаалов, Ленин аттыг колхозтун даргазы Кочука, Калинин аттыг колхозтун даргазы Бануу болган эскелер-даа боттарынын азыл дүжүлгө азылганар.

Чамды кичилерден ай санынч авансыга ашак-хөрөнгө чепкестерге хомуш турганар. Оон чылдагынын тараа култураларын дүжүлгө эвөжине болган мал чөм тараалар тыптыларында, көлөзигин азылчыларын шүгөлдиге хой чарыгаларын үндүрүп туралар.

Семинарнын түнөлүгө келген. Чамды колхозтар, чижээ, Жданов аттыг, Калинин аттыг, «СЭП-нин XIX съездин» колхозтарга ай санында аванс тыпсып болурунча бар аргаларын багай азылган турар. Олар шавак, терге, дуга дөн ышкыш чүдүлгө боттарынын күжү-биле кылып азымынча арталарын турда-ла өскө кичилер көлөзигеп, ашак хой ашак-хөрөнгө үндүрүп туралар.

Санаалардын сөөлүгө СЭП райкомун секретары эш Шырап болчуп чүгээлешкен СЭП ТК-нын декабрь Пленумунга болган Коммунист партиянын, Совет чазактыг көдө ажыл-агыйнын бүгү азыл-агыйларында Кыргызын база катан кынамчалыг өөрөнүрүн активге сүмөлөш.

Н. ТЮНДЕШЕВ.

Агитация ажылы экижөөн

Чөөн-Хемчик районун Сталин аттыг колхозунда партия органикаторларын конгучулар ортузунга масса-политиктиг азымын эки тургускан. Мында 20 хире агитаторлар боттарынын участоктарына үргүлчү барып, конгучулар ортузунга тайлыр-массалыг азымын кылыртып туралар. Оларын аразында зоотехник К. Дамба, башкылар М. Овус, Салгы-Бадмыра, Балы-Белек ышкыш чончу хундүлгө азылган турар дүжүлгө агитаторлар хой.

Партия органикаторларын агитаторларын хуралын үш улаа чымылырмаш, элөөн хой эштерин информацияларын диндап база оларга сургалланы берип келген. Чонун ортузунга тайлыр-массалыг азымын калбартыртып комсомолчулар база икепкейлиг киржип туралар. Хаймыраан школазынын өөрөнкычери 20 азыг комсомолчулар конгучуларын чуртталганын азым-биле конгучуларын доктаамал чорудуп турар. Мында аны-ялгарын бот-тымынчур уран-чүгү бөлүгүнч киржикчилери Дамынынч ууруталазы-биле боттарынын бетеккөз концерттерин конгучуларга үш улаа көргүскөнөр.

Ол колхозта агитация азымынч төнү — агитунук хун-бүрү азылган турар. Аная «Тынынч бойдус байлактары», «Совет конгучу системасы», «Совет аныяктарын моральт мөү-шылар» деп лекцияларын конгучулар диндаанар. Агитунукта агитаторлар үргүлчү дөжүрүлгө, конгучулар-биле полит-беседаларын чорудуп келген.

Агитаторлар ам чер-чер Советтеринин конгучуларынга депутаттарын канда-дарты дөш агитация азымын улам күштөлдүрүп, СССР-нин Дөдө Советинин адыгы сессиязынын шийтирлерин конгучуларга таныштыр азымын калбартып туралар.

М. ХУРАГАН-ООЛ.

Бедиктен хулаалге

Кызыл районун Сталин аттыг көдө ажыл-агый артелинин 5 кичи составтыг башкылар анызоу асн тулууну материялын чонуп эгелөөн болган олар чер-чер Советтеринге конгучулар хунгө чедир хавазын доозарын хулаалгелер.

Башкылар Белекпен, Тагалда, Эник-оол болган Торжан олар мый сөөртүкчелерин социалист чарышка кылырмаштар.

Колхозтун чазаныкыны Биче-оол бир шапакты үш азым хунгө кылып турган ийи азым хунгө кылып турган. Биче-оол колхозчуларын нарын чүдүлгө кышында өөрдүп турар. Оон өөрөнкычери комсомолчу Эник-оол ам ажи, рама, стол болган шапакты кылып турар апарган.

С. КОМБУУ-ООЛ, «Шынын» корреспондентизм.

Т. ТАНЗЫ-БЕЛЕК.

Чоокку болгаш Ортаақы Чөөн чүккө тайбыңны болгаш айыыл чок чорукту деткири дугайында Совет чазактын саналдарын деткири-биле КУР-нун чазаның меделели

ПЕКИН, февраль 17. (СЭТА). Чоокку болгаш Ортаақы Чөөн чүккө тайбыңны болгаш айыыл чок чорукту деткири дугайында Совет чазактын саналдарын деткири-биле Кыдат Улус Республиканың чазак бөгүн меделел чарлаан. КУР-нун чазаның меделелиниң тексти моң ааанда парламент: Чоокку болгаш Ортаақы Чөөн чүккө тайбыңны болгаш айыыл чок чорукту, ол районун чурттарының иштин херектерин холгаарлаады дугайында айтырымны талаш-биле декларация үндүрерин Каттышкан Штаттарын, Англияны болгаш Францияны чазактарына Совет чазак 1957 чылдың февраль 11-де санал киирген. Чоокку болгаш Ортаақы Чөөн чүккө тайбыңны хамаарыштыр боттарының политиказында декларацияны кииржикилер чурттарының удурутка бодуруп ужуруу ады кол принциптерин Совет чазак база бодуруп үндүрген. Совет чазактын ол чугула саналын Кыдат Улус Республиканың чазак бүртүң-биле деткири турар.

Чоокку болгаш Ортаақы Чөөн чүккө тайбыңны болгаш айыыл чок чорукту деткири дугайында чазак даягы чидиге берген. Англияны, Францияны болгаш Израильди Египетке ууш чепсектирген агрессияны соксаткан түрүк, барымы талаш дүжүрлерин деткири болгаш күткүн турары Израиль КНО-нун Кол Ассамблеяның хүзүп алган резолюцияларына чурттур бодуруп эжелекчи шеригтерин Египеттиң деңизкери оларны эжелеп алган черлеринден үндүреринден амылгаа чедир ойталап үргүчүлүшкөн. Оң-биле калы Кытайшкан Штаттар Эйкенхауэри доктриназы дээр бодуруп планын ажы-биле үндүрүп келген, оң дуузы-биле Англияны болгаш Францияны Египетке ууш агресии дайында аштырымшыкын Англияны болгаш Францияны оларын Чоокку болгаш Ортаақы Чөөн чүккө тайбыңны тургустурун үндүрүп бодуруп ужуруу ады кол принциптеринде куданышымын база дагы дээрине ажылаарын орадамып турар. Ам Кытайшкан Штаттар араб күрүлелерин чыгыс өңгө үзөр, чамдык араб

„Атомнуг энергияны тайбың сорулгаларга ажылаары“ деп совет делегацияны Бухарестиде азыттынганы

БУХАРЕСТ. (СЭТА). „Атомнуг энергияны тайбың сорулгаларга ажылаары“ деп совет эртем-техниктиң делегате Бухарестиде азыттынганы.

Делегация амыдарына Румын Ажыл

Иорданиянын улузу англи-иордан керээни күш чок бодурганьыга сеткили ханганын илергейлеп турар

БЕЙРУТ. (СЭТА). „Ас-Синаа“ солунун дыңнатканын бугаар алырга, Иорданиянын улузу 1948 чылдың англи-иордан керээни күш чок бодурганьы-биле хол-баштыр сеткили ханганын илергейлеп турар. Ол чуртта чысаалар болуп турар. Чысааларга, февраль 14-те Перусалымте чысаал болган, анза муң-муң хамааты-

Совет судтун кижизидикчи ролу

Ажылчы чоннары коммунисттер буга кижизидикчи кол методу — кижизидикчи угадып бугаарып бодуру. Ол дээр коммунисттер кижизидикчи бирги ээлде кол орамын, кижизидикчи ийги ээлдеде аргазы—абалдады кижизидикчи болуп турар. Казан совет улус коммунисттер тургузушкунун улус сорулгаларын эрестиг күтүшүп турар уеде ажылчы чоннары коммунисттер кижизидикчи херээн улам-на экижидер эрестиг чугула деп, СЭК-ниң XX съездин айткан.

Совет судтун кол сорулгалы болза, бистин бүртүшүтүп, совет улустун эрге-ажыктарын камгалары болуп, оң-биле чергелештир ажылчы чоннары ортузунга кижизидикчи ажылын чорудары суд орнанырың чугула сорулгаларын бирөөн болуп турар.

Суд орнанырың ажыл-чорудулгазында хамаарыштыр партияның XX съездинин чугула айтканынчаарын амыдыралга боттандырышкан, Тыва област суд орнанырың ажылчы чоннары ортузунга тайбыл-хасалың кижизидикчи ажылын азын күтүшүп турар.

Тожу районун улус судузын аш Аблеев 1956 чылда юриктиң темаларга лекцияларын ажылчы чоннары ортузунга 8 катан номчан болган сонугуларын мурунча бодуруп отчёттарын 4 катан кылып берген. Тес-Хем районун улус судузын аш Сарбаа, Барын-Хемчик районун улус судузын Дортуу-оол олар юриктиң азы-бүрү темаларга лекцияларын ажылчы чоннары ортузунга номчуп, боттарының отчёттарын сонугуларга кылып берип турарлар.

Тес-Хем районун улус судузын аш Сарбаа болза, чүгүл лекциялар номчуру-биле, отчёттар кылыр-биле кызыгар-латынмай, район судунун залын көсү аггацияның материалдары-биле дээр.

Коммунизмниң херээте, социалист

РЕДАКЦИЈАНЫ АДРЕЗИ: Кызыл, Шетинки кудумчу, бажың № 3. ТЕЛЕФОНЫ: редакторун 3—62, редакторун ораахчызын, секретарын культура болгаш амыдар кидизиниң 4—98, партийжи амыдар, пропаганда, үлетпүр болгаш транспорт, көдө ажыл-агый

ТС—00510.

КНО-нун Кол Ассамблеяның сессиясында

Февраль 14-түн пленарлыг хуралы

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). КНО-нун Кол Ассамблеяның февраль 14-теги пленарлыг хуралында Политиктиң комитеттиң илеткели чугаалашкан, «бүтү чепсекти күштерин болгаш чепселенишкенин таарыштырарында, кызыгарында болгаш деңнестир кызыгарында хамаарыштыр чепселенишкенин кызыгар болгаш массалыг узуулашкыны атомнуг, водородтук болгаш өске-даа чепселен хоругулар дугайында улустар арасында көрө чарынын резолюцияны ол илеткеде кирип турар.

КНО-нун чепселенишкенин дүжүр талазы-биле комиссияның Политиктиң комитетинин хүзүп алган резолюцияны оң беткек комитетин чымыдыры болгаш КНО-да кирген аны-аны саналдарын, оң иштиде ССР-ниң 1955 чылдың май 10-дагы, 1956 чылдың март 27-деги, 1956 чылдың июль 17-деги, 1956 чылдың ноябрь 17-деги, 1957 чылдың январь 14-теги, 1957 чылдың январь 24-теги саналдарын, а ол ышкаш стратегтиң төптөргө контроль албанын тургуз дугайында ССР-ниң Министрлер Чувственин Даргазы Н. А. Буганинниң саналын кириштиришкан, чепселенишкенин дүжүрлерин контроль дугайында саналдарын көөрү саналап турар.

Францияны, Англияны болгаш АКШ-тын төлөкелерин Ассамблеяның хуралында санал берген, чепселенишкенин дүжүр талазы-биле процедуралыг резолюцияны бенин Политиктиң комитетин бир үн-биле хүзүп алган чепселенишкенин дүжүр талазы-биле комиссияның-даа, оң беткек комитетин-даа 1957 чылда үр-түнүктүг ажылаарын аргазын тургузуп турарын оңалап демделгенер.

Делегейниң контролюнун айтырында, чепселенишкенин дүжүрлерин айтырында шийтирчеп шыдавазын каш уула демделеп келген, «ажы дээр» планын хүзүп алырын америк төлө Лох база катан негеп турган.

Чилиниң болгаш Бразилияның төлөкери бирги комитетин резолюцияны деген. Оң-биле калы Чилиниң төлөкери чепселенишкенин дүжүр айтырымны талазы-биле дугурулганы чок-

ку үеде чедип алыры чегей-ле боор деп чепселенишкенин илергейлген. Атомнуг энергия чугаа тайбың сорулгаларга ажылашкан турар деп түвөжө Бразилияның төлөкери чепселенишкенин илергейлген. Оң-биле холбаштыр атомнуг энергияны тайбың сорулгаларга ажылаар төлөдө Делегей агентиленин Уставын күштүг бодуруп бадылаарын дүжүрлеринче бүтү чурттары оң кыйтырган. Амдыга чедир ону чугаа каш күрүлелер кылыгы билдиргип болбай. Бодуруп үедеде агентиленин узуу-хуузын дугайын көчүг хей чугаалап турган АКШ ол организацияны Уставын мынчага чедир күштүг бодуруп бадылаан.

Атомнуг чепсекти шенелдерин соксаларын болгаш ону хереселдер дүжүрлерин дон төлөкери деткири чугаалаан. Мынчалар оң төлөкериңиң боды-биле алырга, ону чепселенишкенин дүжүрлериниң нити программаның талазы-биле дугурулганы чедип алында хурал чедип ап болур деп ол меделген.

Чепселенишкенин дүжүр болгаш адролук чепсекти хоругулар дээр демселге күженишкенин компатизация Ассамблеяны ССР-ниң төлөкериңиң баштыны В. В. Кузнецов кыйтырган.

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). Кол Ассамблеяның февраль 15-теги эртемни пленарлыг хуралында элдеринин мурунда Аргентинаны, Бразилияны, Кубаны, Доминикан республиканы, Италияны, Японияны, Перууну, Филиппинерин болгаш Таиландын төлөкериңиң, тодаргайларга алжир айтыры талазы-биле Политиктиң комитетке хүзүп алдыган ийи аныг резолюцияларын чогадыкчыларын алжир айтыры талазы-биле резолюцияның кайы-кайында дүжүп берилишкенин төлөкериңиң чарлаан. Резолюцияны чаз төлөкери Ассамблея бир үн-биле хүзүп алган. Кол Ассамблея чогуру аргаларын дамчыштыр база кайы-кайыны билгириниң аргазы-биле Уставын пиричтеринге дүштүр иштиги болгаш чептү тайбын шийтирчээшкени тыгылган туруп болур дээрине иделгени илергейлеп тур деп айтып турар.

ГФР-ден совет хамаатыларын көжүреринге хамаарыштыр

БОНН. (СЭТА). ССР-ниң Боннда элчин чери Совет чазактын даасканын бугаар 1956 чылда ГФР-ниң даштык херектер министрствонунга 3013 болган 4043 совет көжүрер хамаатыларын ийи дайызын дамчытып берген билдиргип болгай, ССР-ниң Кызыл Крест болгаш Кызыл Чарык Ай нитилелдеринин эвилелени күтүскени комитетин меделерин бугаар алырга ол бүтү кижилер Герма-

нияның Федеративт Республиказынын деңизкериңиң ам-даа турбушаан.

ССР-ниң ГФР-де элчин чери февраль 13-те ГФР-ниң ДХМ-те 8381 совет көжүрер хамаатыларын ушкү дамынган дамчыды берген болгаш айттынганы совет хамаатыларын турар черлерин илердир болгаш оларын Совет Эвилелени көжүрер талазы-биле эрестик чугула хемчеглер алырын деген.

Америк солун гильдиязының удурланышыны

ВАШИНГТОН. (СЭТА). Америк солун гильдиязының күтүскени комитетин резолюция хүзүп алган, журналистерин Кыдат Улус Республиккае барын күрүне департаментинин хоруп турар чорунга удурланышынын ында илергейлген.

АКШ-тын күрүне департаментини үш америк журналистерин ол хоруглашынын херекке албай, чоокта чаз КГР-га чаралыгы ууш «кандыг-бир шаажылаады хемчеглер кылырында ойталаан» деп ол резолюция негеп турар.

Позунун беткек контролюнга ажылап турган А. Н. Шевцов мурунда хей-инитин өңүтүп сангыдаан, хей ууда шийтирп чораз, ол хоруглаада хосталып үнөш, 1955 чылдың август 28-те Бай-Тайга райпоунун беткек контролюнга «ах-сеткилд» кийи болуп ууш бугааларын ажылап кире берген турган.

Шевцовтук кадым Шевцова, хамаатылар Полжева, Сафронов олар Бай-Тайганың сылаз эрестекчи турган Иргит Хурабайын, магазин эрестекчи турган Саянов Давааны, мал базанын эрестекчи турган Херек Иргит-оолду эвилелеп алган, Бай-Тайга райпоунун 60 муң ажыг рубль түдүг өңүт-хоректи сангыдаанар.

Ол болуу сангыдакчыларын кемин херектерин областын үгүшкүгүг ажык суду 1956 чылдың октябрыга көргөн. «Күрүнеңиң болгаш хей-инитинин өңүт-хоректиңиң сангыдаанарга кеземче харысалганын көргүзүр дугайында» ССР-ниң Дээди Советинин Президиумун 1947 чылдың июль 4-те Чарымын 4-уу чүтүп удурутка бодурушаан, А. Шевцовтук бүтү херектиңиң хавырлы, оңу 18 чылда, В. Полжеваның бүтү херектиңи хавырбышаан, 15 чылда, В. Сафроновтук бүтү херектиңи хавырбышаан 15 чылда күш-ажыг лагеринге хоругдап шийткен. В. Шевцова, Иргит Хурабай, Саянов Дава, Херек Иргит-оол оларын 8—8 чылда күш-ажыг лагеринге шийткелен.

Ажылчы чоннар депутаттарынын чер чер Советтеринге сонугуларын беткек амы үеде чоруп турар. Ажылчы чоннары ортузунга юриктиң темаларга лекцияларын, илеткедерин чорудары, улус судуларынын отчёттарын организастары чугула.

С. ШАЛЧИМА, область судунун кижигүнү.

Шлезвиг-Гольштейнниң металлистеринин ажыл соксадышыны доозулган

БЕРЛИН. (СЭТА). Барын Германияны металлистеринин профивиленин удуруткагы Шлезвиг-Гольштейн жокунун металлистеринин ажыл-соксадышынын соксадыр деп шийтирлген. Бугуруга элдеринин болгаш профивиленин удуруткагынын арасында чепселенишкени дугурулгала ууш ажыл соксадышынын үргүчүлүгү дээр февралың 13-те 57,6 хуузу бадылаан ажыл соксадышчыларын хей нурууун күрүнеге ууш ол шийтирчип хүзүп алган.

Ол ыныг чорук тура-даа, ажыл соксадышынын металлистеринин чамдык чепселенишкени-биле доозулган, ол чоруктун бүтү Барын Германияның ажылчы аныгынын деңизинге ууш ууш-уткалыг болуру чугааган. Бары 4 ай иштинде уламчылап келген ажыл соксадышынын Шлезвиг-Гольштейн жокунун 38 бугуругаларын 34 муң ажыл металлистерин киришкен дээрин моң мурунда дымнаткан болгай. Парламентиниң нити минижикенин алырга, ол болза дайын сөөгүдө өң-не ууш болгаш 1905 чылдың соода өң-не үргүчүлүгүг ажыл соксадышынын болган.

Бугуруга элери биле ажылчыларын арасында үкүлүшкенин таарыштыр шийтирчеп шийтирчеп сорулга-биле Германияны Федеративт Республиказынын канцлери Аденаур, ажыл-агый министри Эрхард, күш-ажыг министри Шторх олар ажыл соксадышынын холгаарлап кирер ужурга таарышканар. Мынчалар-даа оларын киржилгем-биле чедип алдыган

«боннун чепселенишкени дугурулгала» ажыл-соксадышчыларын 75 ажыг ууш январь 30-де күш чок бодуруп казыткан. Оң түнүгүдө бугуруга элдеринин чамдык немелде дүжүп берилишкени металлистер чедип алыр аргалыг болганар.

Металлистеринин моң ааанда алган каш негелдерин бугуруга элери хүзүп албас аргажок болганар: азыр турарынын үедеде болгаш бугуруга оңал-оңалтар болганда ажыл төлөкери төлөкериңиң байдаларын экижиген, ажылчыларга шөлөкериңиң хуулаарын алган каш хонукка узаткан.

Ажыл соксадышынын доозулганы дугайында меделелинде Германияны Коммунист партиянын Төп Комитет болза чедип алган чепселенишкени дугайында Шлезвиг-Гольштейн металлистеринге байыр чедирген болгаш ол ажыл соксадышынын ууш-утказын Барын Германияны бүтү ажылчы аныгына чамдык өң-биле хөдөлгө деңизинин улгери бодур деп меделген. «Бир өвөс социал-демократтар бугуру коммунистер, католиктер болгаш ийи кезигүнү өвөс ажылчылар хол-хонунда тутунуп алган кады деңизе болза реалыг болгаш милитаристтер күштөргө аштырымшыкын таарыштыр шийди ууш күш ажылчы аныга бар-дыр деп чүвени бодурун деңизеңиң-биле селер көргүскен селер» деп меделде чугаалап турар.

Чангыс эптиг хөдөлгенин демдээ-биле

ПАРИЖ. (СЭТА). Күш-ажыдын Бүтүниң Конфедерацияны, «Форе увриени», Христиан Ажылчы чоннары Француз Конфедерацияны болгаш «Хамаарыштыр профивилелеринин конфедерацияны» профивиле организацияларын кыйгыры-биле чоруткан ажыл соксадышынын француз аэропортнарыңиң хандырыга ажыдакчыларын барык 90 ууш киришкенер. Ажыл соксадышынын киржикилер боттарынын материалды байдалын экижидерин негеп турганар.

Күрүне албан хаагыларын арасында ажыл соксадышынын шийчешкенин база калбарып турар.

Күш-ажыдын Бүтүниң Конфедерацияны, Христиан Ажылчы чоннары Француз Конфедерацияны федерацияларын болгаш өске-даа профивиле каткыжышкынын кыйгыры-биле алектотехниктиң үгүшүрүн болгаш газ заводтарынын ажылчы чоннарынын дээр.

Британ Гвианада ажыл соксадышынын шимчээшкени

АЖЫЛ СОКСАДЫШЧЫЛАРЫНЧЕ ПОЛИЦИЯ БООЛАП ТУРАП

ПАРИЖ. (СЭТА). Франс Пресс агентиленин Джорджтаунда (Британ Гвиана) наймисалында) дамчытканын бугаар алырга, Скелтон хоорайда чигир заводунун ажылчылары ажыл телерин белидери болгаш күш-ажыдын байдаларын экижидер негеп, ажыл соксадышынын чарлаанар.

Ажыл соксадышынын базары-биле түр черин полицияны ажылаан болгаш Джорджтаунда дашчылар-биле болгаш пулеметтар-биле чепселетинген шериг

отрадтарын кийдирген турган. Ажыл соксадыштарга ууш баштап кызыл чажы төгүлдүр газыг бомбаларын ажылаан, а оң соода ажылчыларже полиция от ажыткан. Каш-даа кийи балыгатырган.

Атkinson гарнизонунда англи шеригер дайыны бедеп байдалга турган.

Скелтондан 50 километр черде чигириниң ийи плантацияларында ажылчылар база ажыл соксадып турар деп Франс Пресс агентилени дыңнаткан.

АКШ-тың камгала министриниң дузалакчы чүгө ажылындан үнгенил

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). АКШ-та чазак аппаратынын болгаш монополияларын арасында сырый харылааларын чаз, бугуру баш ойталап илеретинин дугайында «Нью-Йорк таймс» солунун меделени бугаар алырга, ителелер талазы-биле сенаттын доктаамал адык комиссияга АКШ-тың камгала министринин дузалакчы Росс чүгө чугаалап турган,

оң өң-бүлениң кижигүнери болуп турары компаниялар-биле чазак көрөктерин алырга ийи бөр төлөдө, бодуң байдалын ажылап турганын билген.

АКШ-тың чазак хей-инитин удурушымшыкынын аныктамат Россу ажылындан үнгөн турарын чедип алганы солунун дыңнатканын алден.

Израильге удуру КНО-нун чөпшээрел бижиктерин ажылаарын Азия болгаш Африка чурттары негеп турар

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). Юнайтед Пресс агентиленин дыңнады бугаар алырга Азияны болгаш Африканы КНО-да 27 чурттарын төлөкериңиңиң чевүлел хуралы февраль 7-де болган. Израиль Кол Ассамблеяны шийтирчелерге чурттур Газаны болгаш Акаб жугулурун районунда бодуң шеригерин үндүрбөз деп Израильге удуру КНО-нун чөпшээрел бижиктерин ажылаарын негээр деп чевүлел хурал шийтирчелен.

Азия болгаш Африка чурттарының төлөкериңиң «чөпшээрел бижиктер дугайында резолюцияны ажылап кылып турарын» чарлаанар.

Хуралга дараалан Иорданияның төлөкериңиң «чөпшээрел бижиктер шериг, экономиктиң болгаш өске-даа хемчеглерин көрүп болур деп чүвени оңалап демделген.

Редактор Н. С. ШОЙГУ.

Областын национал шии театры	
Февраль 20-де	Февраль 22-де
НӨРҮНЧҮЛӨР КОНФЕРЕНЦИЯЗЫ	Л. Нулиджанов
Эгелзери кезээкинин 7 шаа 30 минутада.	биле
Февраль 21-де	Я. Седельдин
Виктор Гюгонуң	БИСТИҢ УРУУВУС
МАРИЯ ТЮДОР —	деп шийин болур.
(Броваваа королева)	Эгелзери кезээкинин 8 шапта.
деп шийизиниң баштагы көрүлдеси.	Дирекция.
Эгелзери: кезээкинин 8 шапта	

иштин информация кидизиниң — 3 — 88, харысалгалыг кидизиниң 3—68, чазак кидизиниң база бугааларынын 3—65.

Бултурга эрестекчи типография